

Hπαρούσα έκδοση εντάσσεται στην προσπάθεια της Αστικής μη Κερδοσκοπικής Εταιρίας "ΣΥΝΘΕΣΗ" έρευνας, εκπαίδευσης και ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης να επικοινωνήσει με το κοινό. Έχουμε ήδη συναντήσει προσωπικά, έχουμε συζητήσει και ενημερώσει εκπροσώπους όλων των φορέων, επαγγελματίες, συγγενείς, φίλους και γείτονες, για τις ενέργειές μας για την προαγωγή της ψυχικής υγείας.

Στο τεύχος αυτό θα σας παρουσιάσουμε τις μονάδες που λειτουργούν υπό την διεύθυνση της "ΣΥΝΘΕΣΗ": Το οικοτροφείο "ΑΘΩΝΑΣ" στην Γερακινή στο δήμο Πολυγύρου Χαλκιδικής, το οικοτροφείο "ΑΞΙΟΣ" στο δήμο Θερμαϊκού Θεσσαλονίκης, το Κέντρο Ημέρας "ΕΣΤΙΑ" στην Ανατολική Θεσσαλονίκη και το Κέντρο Ημέρας "ΑΝΑΤΟΛΗ" στον Πολύγυρο Χαλκιδικής. Ακόμη, θα αναφερ-

θούμε στον μακρόπινο σχεδιασμό του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης για ανάπτυξη ολοκληρωμένων προγραμμάτων για τους ψυχικά ασθενείς. Στο πλαίσιο αυτού του σχεδιασμού έμφαση δίνεται στην λειτουργία Κέντρων Ψυχικής Υγείας και Ψυχιατρικών Τμημάτων στα Γενικά Νοσοκομεία καθώς και Στεγαστικών Μονάδων (π.χ. οικοτροφεία, ξενώνες, προστατευμένα διαμερίσματα), Κέντρων Ημέρας και Μονάδων Προστατευμένης Εργασίας (π.χ. εκπαιδευτικά προγράμματα, επαγγελματικά εργαστήρια).

Με τα προγράμματα αυτά οι ψυχικά ασθενείς περιθάλπονται όπως όλοι οι άλλοι ασθενείς χωρίς να απομονώνονται, να περιθωριοποιούνται, να αποκόπονται από τον κοινωνικό ιστό, "να στιγματίζονται", εξαπίνεις της άγνοιας, του φόβου, των διαστρεβλωμένων εντυπώσεων από εικόνες του παρελθόντος.

Η Ψυχιατρική περίθαλψη στην Ελλάδα

Aπό τα μέσα της δεκαετίας του 80 η χώρα μας βρίσκεται σε φάση ψυχιατρικής μεταρρύθμισης, δηλαδή σε μία φάση σταδιακής αλλαγής του συστήματος ψυχιατρικής περίθαλψης και οργάνωσης των υπηρεσιών ψυχικής υγείας.

• Τι ίσχυε παλαιότερα

Σύμφωνα με την παλαιότερη κρατούσα αντίληψη στην ψυχιατρική, τα άτομα που χρειάζονταν ψυχιατρική θεραπεία και φροντίδα θα έπρεπε να απομονώνονται και να κλείνονται σε Ψυχιατρεία και Κλινικές.

Έτσι δημιουργήθηκαν εννέα (9) Δημόσια Ψυχιατρεία - Άσυλα και πολλές ιδιωτικές ψυχιατρικές κλινικές.

Ο αριθμός των ασθενών που δέχονται ήταν πολύ μεγάλος αφού κάλυπταν ανάγκες του πληθυσμού πολλών νομών, ανάλογα με την περιοχή ευθύνης τους. Για παράδειγμα, το Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης κάλυπτε σχεδόν όλους τους νομούς Μακεδονίας και Θράκης.

Οι νοσηλείες ήταν συνήθως μακροχρόνιες με διάλεξης τις αρνητικές συνέπειες του φαινόμενου του "ιδρυματισμού" των ασθενών αλλά και του προσωπικού.

• Η αλλαγή - τι ισχύει σήμερα

Από τις δεκαετίες του 60 και 70 στις χώρες της Δυτικής Ευρώπης και Β. Αμερικής, επήλθε μία ριζική αλλαγή στην θεώρηση της θεραπείας και πρόληψης της ψυχικής ασθένειας. Μετά από επιστημονικές παρατηρήσεις και την εφαρμογή νέων μεθόδων θεραπείας και αποκατάστασης, διαπιστώθηκε ότι οι περισσότεροι από τους χρόνιους ψυχιατρικούς αρρώστους θα μπορούσαν να **ωφεληθούν** αν ζούσαν είτε στις οικογένειες τους είτε σε προστατευόντους χώρους διαβίωσης, δηλαδή όχι στα Ψυχιατρεία - Άσυλα αλλά μέσα στην **"κοινότητα"**.

Έτσι άρχισαν να αναπτύσσονται και να λειτουργούν και άλλες μορφές (εναλλακτικές) ψυχιατρικών υπηρεσιών οργανωμένες με τις σύγχρονες αντιλήψεις όπως Κέντρα Ψυχικής Υγείας, Κινητές Μονάδες, Ψυχιατρικά Τμήματα στα Γενικά Νοσοκομεία,

Προστατευμένοι χώροι διαβίωσης (π.χ. Οικοτροφεία, Ξενώνες, Διαμερίσματα), Επαγγελματικά εργαστήρια και άλλες, οι οποίες υπηρεσίες, σύμφωνα με το ισχόν θεομικό πλαίσιο της χώρας μας, αποτελούν **Μονάδες Ψυχικής Υγείας** εξειδικευμένες για ενήλικες, παιδιά και εφήβους.

• Τι προβλέπει η ισχύουσα ελληνική νομοθεσία

Το θεομικό πλαίσιο που καθορίζει το σύστημα παροχής υπηρεσιών Ψυχικής Υγείας, είναι ο νόμος 2716/1999 "Ανάπτυξη και εκσυγχρονισμός των υπηρεσιών ψυχικής υγείας κ.α. διατάξεις" και οι υπουργικές αποφάσεις που εκδόθηκαν σε εκτέλεση αυτού του νόμου.

Το άρθρο 1 του νόμου αυτού ορίζει:

1. Το κράτος έχει την ευθύνη για την παροχή υπηρεσιών ψυχικής υγείας που έχουν σκοπό την πρόληψη, τη διάγνωση, τη θεραπεία, την περίθαλψη, καθώς και την ψυχοκοινωνική αποκατάσταση και κοινωνική επανένταξη ενηλίκων, παιδιών και εφήβων με ψυχικές διαταραχές και διαταραχές αυτιστικού τύπου και με μαθησιακά προβλήματα.

2. Οι υπηρεσίες ψυχικής υγείας διαρθρώνονται, οργανώνονται, αναπτύσσονται και λειτουργούν σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου, με βάση τις αρχές της τομεοποίησης και τις κοινοτικής ψυχιατρικής, τις προτεραιότητας της πρωτοβάθμιας φροντίδας, της εξωνοσοκομειακής περίθαλψης, της αποϊδρυματοποίησης, της ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης και κοινωνικής επανένταξης, της συνέχειας της ψυχιατρικής φροντίδας, καθώς και της πληροφόρισης και εθελοντικής αρωγής της κοινότητας στην προαγωγή της ψυχικής υγείας.

Οι διατάξεις του Ν. 2716 είναι προσαρμοσμένες στις κατευθυντήριες οδηγίες που δίνει ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας για την πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια φροντίδα ψυχικής υγείας, τις αρχές της λεγόμενης **κοινοτικής ψυχιατρικής**, τις **τομεοποίησης** και του **σεβασμού των δικαιωμάτων των ψυχικά σθενών**.

• Τι είναι η κοινοτική ψυχιατρική

Είναι ένας ευρύς όρος που αναφέρεται στη χρήση όλων των διαθεσίμων δυνάμεων, πόρων και τεχνικών που ευοδώνουν την οικονομική εφικτή θεραπεία του ψυχιατρικά αρρώστου στην κοινότητά του.

• Τι είναι η τομεοποίηση

Τομεοποίηση είναι η παροχή υπηρεσιών ψυχικής υγείας σε συγκεκριμένο γεωγραφικό χώρο.

Όλη η ελληνική επικράτεια είναι χωρισμένη σε 13 υγειονομικές περιφέρειες αντίστοιχα με τις διοικητικές περιφέρειες.

Κάθε υγειονομική περιφέρεια διατίθεται σε Τομείς Ψυχικής Υγείας (ΤΟ.Ψ.Υ.) και, εκτός από τους νομούς Αττικής και Θεσσαλονίκης, σε κάθε έναν από τους υπόλοιπους νομούς της χώρας, αντιστοιχεί ένας Τομέας Ψυχικής Υγείας.

(Συνέχεια στην σελίδα 8)

ΠΡΟΘΗΚΗ

Περιοδική έκδοση

των μονάδων της Αστικής μη Κερδοσκοπικής Εταιρίας ΣΥΝΘΕΣΗ

Ιδιοκτήτος: Α.μ.Κ.Ε. Ερευνας Εκπαίδευσης και Ψυχοκοινωνικής Αποκατάστασης ΣΥΝΘΕΣΗ
Μαραλή 51 Θεσσαλονίκη Τ.Κ. 54249
Τηλ. 2310334076 - Φαξ 2310321910
e-mail: kenimer@hol.gr

Εκδότης: Παπαϊωάννου Καλλιώπη

Διευθύντρια Έκδοσης: Τοάνταλη Δήμητρα

Για την έκδοση του παρόντος εντύπου συνεργάστηκαν:

Αργύρογλου Νίκος, Ψυχολόγος Οικοτροφείο "Αξιός" Άσλαμ Δέξη, Οικονομολόγος-Διοικητικός Κ.Η "Εσπία" Καλούδη Κατερίνα, Νοσηλεύτρια Κ.Η "Εσπία" Συλβιοτοπούλου Ευμορφία, Ψυχολόγος Κ.Η. "Ανατολή"
Τζιαφέρη-Παπαθανασίου Μαρία, Διοικητική Διεύθυντρια Λ.μ.Κ.Ε. "ΣΥΝΘΕΣΗ"

Χροοχοίδης Παρασκευή, Ψυχολόγος Οικοτροφείο "Αθωνας"

Σελιδοποίηση Εκτόποση: Γραφικές Τέχνες "Η Δωδώνη"
Τηλ. 2310920610 - Φαξ 2310947791
e-mail: dodoni@spark.net.gr

• Τα ενυπόγραφα κείμενα εκφράζουν απόψεις των συντακτών τους

• Σύντομα κείμενα ή φωτογραφίες που σχετίζονται με την ψυχοκοινωνική αποκατάσταση γίνονται δεκτά προς δημοσίευση.
• Το περιοδικό αποτελείται ταχυδρομικά εφόσον ζητηθεί

Το έργο των εξωφύλλου είναι του μέλους του Κ.Η. ΕΣΤΙΑ, Γ.Μ.

Κέντρα Ημέρας

Τα Κέντρα Ημέρας (Κ.Η.) είναι μονάδες ψυχικής υγείας και ανήκουν στο δίκτυο των επανενταξιακών αποκαταστασιακών υπηρεσιών.

Ιδρύονται και λειτουργούν στην κοινότητα καθώς βασικός σκοπός τους είναι η πλήρης ένταξη των μελών τους στο κοινωνικό ιστό.

Προσφέρουν ένα δημιουργικό περιβάλλον που δίνει τη δυνατότητα στους ανθρώπους που παρακολουθούν το ημερήσιο πρόγραμμα να βιώσουν τον καταμερισμό του χρόνου τους, τη συμμετοχή σε ομαδικές δραστηριότητες, τη συντροφικότητα.

Το προσωπικό των Κ.Η (ψυχίατρος, ψυχολόγος, κοινωνική λειτουργός, εργοθεραπευτής, νοσηλευτής, διοικητικός, φροντιστής χώρου και συνεργάτες) δίνει έμφαση στη δημιουργία μιας αισιόδοξης ατμόσφαιρας εμπιστοσύνης και ενός πλούσιου προγράμματος με ποικίλες δραστηριότητες ώστε να καλύπτουν τις διαφορετικές ανάγκες και επιθυμίες των μελών τους.

Με την παρακολούθηση των προγραμμάτων των Κ.Η. τα μέλη βελτιώνουν τις γνώσεις και τις ικανότητές τους, αναπτύσσουν την αυτοπεποίθηση και την κοινωνικότητά τους συνεργάζονται αποτελεσματικότερα για τη θεραπεία τους.

Οικοτροφεία

Τα Οικοτροφεία σκοπεύουν στη παροχή ενός ζεστού οικογενειακού περιβάλλοντος διαμονής κοντά στον τόπο καταγωγής ανθρώπων με ιστορικό ψυχικής αισθένειας και μακροχρόνιας παραμονής σε ψυχιατρικά νοσοκομεία - άσυλα. Σε ανθρώπους που για λόγους κυρίως οικονομικούς, αλλά και λόγω συνθηκών κοινωνικών και οικογενειακών έζησαν αποκλεισμένοι σε μεγάλα ιδρύματα για πολλά χρόνια, δίνεται τώρα η ευκαιρία να ζήσουν σε ένα άνετο, φιλικό και περιποιημένο χώρο με λίγους συγκάτοικους (συνολικά 15).

Οι εργαζόμενοι (20 άτομα διαφόρων ειδικοτήτων) καλύπτουν τις ανάγκες των ενοίκων για φροντίδα υψηλής ποιότητας. Ταυτόχρονα μεριμνούν για τη δημιουργία ενός περιβάλλοντος ευχάριστου, με ομαδικές κυρίως δραστηριότητες που βελτιώνουν τις ατομικές και κοινωνικές ικανότητες των ενοίκων. Επιδιώκεται συνεχής επικοινωνία με την τοπική κοινότητα, άτομα ή φορείς, με εκδρομές, με βόλτες, ψώνια και συνδιοργανώσεις εκδηλώσεων. Ακόμη, το προσωπικό συνεργάζεται και στηρίζει τις οικογένειες των ενοίκων, ώστε να διατηρούνται οι οικογενειακοί δεσμοί και η θαλπωρή των διαπρωτωπικών σχέσεων.

Οι άνθρωποι με ιστορικό ψυχικής αισθένειας έζησαν για πολλά χρόνια απομονωμένοι, στο περιθώριο του ενδιαφέροντός μας και πολύ συχνά περικυκλωμένοι από τους ανυπόστατους φόβους μας, συνοδευμένοι από το "στύγμα". Τώρα είναι καιρός να ζήσουν μαζί μας, με τον σεβασμό, την αποδοχή και την αγάπη που δικαιούνται.

Στα Οικοτροφεία διαμένουν:

- άτομα που χρειάζονται ψυχογιατριατρική φροντίδα (οικοτροφείο "ΑΘΩΝΑΣ")
- άτομα με νοητική υστέρηση και δευτερογενείς ψυχικές διαταραχές (οικοτροφείο "ΑΞΙΟΣ")

που νοσηλεύτηκαν για πολλά χρόνια στο Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης.

Οι μονάδες της "ΣΥΝΘΕΣΗ" υπάγονται στο δίκτυο των υπηρεσιών Α' ΔΥΠΕ Κεντρικής Μακεδονίας.

Κέντρο Ημέρας "Εστία"

Για όλους τους ανθρώπους η ψυχική, σωματική και κοινωνική υγεία είναι παράγοντες ζωτικής σημασίας που εμπλέκονται και αλληλοεξαρτώνται στενά. Καθώς κατανοούμε την σχέση αυτή γίνεται προφανές ότι η ψυχική υγεία είναι αποφασιτικής σημασίας για την εν γένει ευεξία απόμων, κοινωνιών και χωρών. Παγκοσμίως πολλοί άνθρωποι λόγω της ασθένειάς τους γίνονται στόχοι **στυματισμού** και διακρίσεων.

Το Κ.Η. "ΕΣΤΙΑ" αποτελεί μονάδα ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης, καλύπτει τις ανάγκες για ημερήσια φροντίδα - απασχόληση χρόνιων ψυχικά ασθενών και άρχισε να λειτουργεί τον Ιανουάριο του 2002 στον Κεντρικό - Ανατολικό Τομέα της Θεσσαλονίκης. Τα άτομα που πρόκειται να γίνουν μέλη πρέπει να παραπέμπονται από υπηρεσία, φορέα υγείας ή ιδιωτική ψυχίατρο, από κοινωνικές υπηρεσίες ή αυτοναραπομές. Η παραπομπή γίνεται με επικοινωνία του θεράποντος με το Κ.Η. "ΕΣΤΙΑ" και την συμπλήρωση από μέρους του, αντίστοιχου εντύπου.

Το πρόγραμμα λειτουργεί για τα μέλη του από Δευτέρα μέχρι Παρασκευή (ώρες 09:00-15:00, εκτός αργιών).

Συμμετέχουν σ' αυτό μέχρι εικοσιπέντε μέλη. Η παροχή υπηρεσιών είναι δωρεάν. Η τυπική διάρκεια παρακολούθησης είναι 18 μήνες. Το προσωπικό αποτελείται από επαγ-

γελματίες διαφόρων ειδικοτήτων με διαφορετικές σχέσεις εργασίας. Η θεραπευτική ομάδα αποτελείται από ψυχίατρο, ψυχολόγο, κοινωνική λειτουργό, νοσηλεύτρια, διοικητική υπάλληλο, φροντιστή χώρου και εποπτεύεται από ψυχίατρο, επιστημονικά υπεύθυνη.

Το προσωπικό είναι υπεύθυνο για το συντονισμό των ποικίλων δραστηριοτήτων του Κ.Η. σε συνδυασμό με εξαιτικευμένες παρεμβάσεις και παρεμβάσεις στην οικογένεια που έχουν σαν στόχο την ψυχοκοινωνική αποκατάσταση των μελών του Κ.Η.

Το εβδομαδιαίο πρόγραμμα του Κ.Η. "ΕΣΤΙΑ" περιλαμβάνει:

1) Ψυχοθεραπευτικές ομάδες υποστηρικτικού τύπου όπως:

- Μεγάλη ομάδα
- Ομαδική ψυχοθεραπεία
- Ομάδα έκφρασης με χρησμοποίηση της θεραπευτικής επίδρασης των τεχνών
- Ομάδα εικαστικών

2) Εκπαιδευτικές - κοινωνικές δραστηριότητες όπως:

- Εργοθεραπεία
- Εκπαίδευση σε κοινωνικές και εργασιακές δεξιότητες (π.χ. αυτόνομη διαβίωση, ατομική φροντίδα, κατασκευές γλυπτών κ.λ.π.)
- Εκμάθηση βασικών στοιχείων Η/Υ
- Ομάδα εφημερίδας

3) Ψυχαγωγικές δραστηριότητες

- πολιτισμικές ομάδες όπως:
- Ομάδα πολιτιστικών, βίντεο
- Ομάδα επιτραπέζιων παιχνιδιών
- Ομάδα χορωδίας
- Εορταστικές εκδηλώσεις με συμμετοχή και άλλων υπηρεσιών ψυχικής υγείας
- Οργανωμένες εξόδους
- Εκδρομές

Το θεραπευτικό περιβάλλον του Κ.Η. είναι βασισμένο στις αρχές της θεραπευτικής κουνότητας και συμβάλλει στη συνέχιση της θεραπείας, στην σταθεροποίηση της ψυχικής υγείας καθώς και στην τριτογενή πρόληψη της ψυχικής δισταραχής. Οι λειτουργίες του είναι κυρίως ομαδικές και θεωρείται πρωταρχικό να αναπτυχθεί στα μέλη η αίσθηση του ότι ανήκουν στην ομάδα. Το Κ.Η. "ΕΣΤΙΑ" προσφέρει κατανόηση, φιλία, ασφάλεια, προστασία, αποτελεί ένα καταφύγιο σε σύγκριση με την ζωή στην κοινωνία που χαρακτηρίζεται από ανταγωνιστικότητα και καθημερινό αγώνα για επιβίωση. Προτείνει την ανάπτυξη ενός προσωπικού τρόπου ζωής με έμφαση στην ανεξαρτησία.

Μια επιπρόσθετη υποστηρικτική υπηρεσία είναι η **Κοινωνική Λέσχη** που λειτουργεί όλο τον χρόνο, Δευτέρα και Πέμπτη, τις ώρες 17:00-20:00 στον χώρο του Κ.Η. "ΕΣΤΙΑ". Την εποκέντρωνται μέλη ή πρώην μέλη του Κ.Η. "ΕΣΤΙΑ", ένοικοι από οικοτροφεία και χρήστες άλλων υπηρεσιών υγείας, εθελοντές του Κ.Η., φίλοι και συγγενείς των μελών.

Στόχος της είναι η ψυχαγωγία, η κοινωνικοποίηση των ατόμων με ψυχική νόσο, η αίσθηση εκ μέρους τους ότι υπάρχει ένα 'στέκι' όπου μπορούν να βρίσκονται σε τακτική βάση, να ψυχαγωγούνται και να επικοινωνούν μεταξύ τους.

Οι επισκέπτες μαζί με το προσωπικό ακούν μουσική, κουβεντιάζουν, παίζουν επιτραπέζια παιχνίδια, παρακολουθούν προγράμματα στην τηλεόραση, δημιουργούν φιλίες και περνούν ευχάριστα.

Μια φορά τον μήνα οργανώνονται εκδηλώσεις με σκοπό την ενημέρωση των μελών για διάφορα θέματα (υγείας, οικολογίας, επιστήμης, τέχνης κ.α.).

Το Κέντρο Ημέρας "Ανατολή" ξεκίνησε να λειτουργεί τον Απρίλιο του 2005. Πρωταρχικός στόχος της διεπιστημονικής ομάδας ήταν η συνεργασία και η ενημέρωση των φορέων υγείας και των τοπικών φορέων για τη λειτουργία του Κέντρου, τους στόχους και τις υπηρεσίες που προσφέρουμε. Αρχικά, ήρθαμε σε επικοινωνία με το Ψυ-

από τους υπόλοιπους ανθρώπους και αποδίδει σε αυτό ανεπιθύμητα χαρακτηριστικά, με επακόλουθη την απόρριψη και την απομόνωσή του από το ευρύτερο κοινωνικό σύνολο". Κατ' επέκταση, "το σύγμα είναι μια ανεπιθύμητη δυ-

Κέντρο Ημέρας "Ανατολή"

χιατρικό Τμήμα του Γενικού Νοσοκομείου Χαλκιδικής και στη συνέχεια ενημερώθηκαν οι υπόλοιποι φορείς του Νομού Χαλκιδικής.

Το αμέσως επόμενο βήμα ήταν η ενημέρωση και εναισθητοποίηση του κοινού σε θέματα ψυχικής υγείας και διαταραχής. Ο απότερος στόχος του βίβλιμας αυτού ήταν και είναι η καταπολέμηση του στύγματος ενάντια στα άτομα που έχουν ψυχικές διαταραχές, η κατάρριψη, δηλαδή, των στερεοτύπων, των προκαταλήψεων και των διακρίσεων που υιοθετούνται από την "κοινή γνώμη".

"Το στύγμα είναι το "οιλμάδι" που διακρίνει ένα ψυχικά άρρωστο άτομο

σφημιστική ιδιότητα που στερεί από κάποιον το δικαίωμα της πλήρους κοινωνικής αποδοχής". Το σύγμα που συνοδεύει την ψυχική ασθένεια δεν περιορίζεται μόνο στο άτομο που νοεί αλλά διευρύνεται και στο οικογενειακό του περιβάλλον, τις δομές που παρέχουν υπηρεσίες ψυχικής υγείας και τους επαγγελματίες ψυχικής υγείας.

Συνεπώς, η καταπολέμηση του στύγματος είναι ένα μείζον θέμα, το οποίο χρειάζεται να αντιμετωπιστεί σε πολλά επίπεδα. Η μάχη κατά του στύγματος απαιτεί την εκπαίδευση της κοινής γνώμης σχετικά με τη φύση και τα συμπτώματα των ψυχικών

διαταραχών, με σκοπό την αποδυνάμωση των μύθων και των προκαταλήψεων, το κλείσιμο των ψυχιατρικών ιδρυμάτων, την προσφορά υπηρεσιών ψυχικής υγείας σε επίπεδο κοινότητας και την εφαρμογή νομοθεσίας που προστατεύει τα δικαιώματα των ψυχικά πασχόντων.

Η διεπιστημονική ομάδα του Κέντρου Ημέρας "Ανατολή", διερευνώντας τη γνώμη του τοπικού πληθυσμού πάνω στην ψυχική ασθένεια και όντας ενήμερη για τη διάσταση του στύγματος στην ημιαστική περιοχή του Πολυγύρου, έκρινε απαραίτητη την ανάληψη ενεργειών με στόχο την σωστή ενημέρωση και εναισθητοποίηση της κοινότητας.

Συγκεκριμένα, το Κέντρο Ημέρας συμμετείχε σε εκπομπή του Δημοτικού Ραδιοφώνου Πολυγύρου που αφορούσε στην Παγκόσμια Ημέρα Ψυχικής Υγείας, οργάνωσε σε συνεργασία με το Δήμο Πολυγύρου ενημερωτική εκδήλωση στο Δημοτικό Θέατρο όπου και έγινε η παρουσίαση του Κέντρου Ημέρας και συνδιοργάνωσε με όλες τις υπάρχουσες δομές Α.μ.Ε.Α του Νομού Χαλκιδικής υπό την αιγίδα της Νομαρχίας, εκδήλωση με αφορμή την Ημέρα των Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες.

Μελλοντικά, το Κέντρο Ημέρας θα διεξάγει σειρά ενεργειών στην κοινότητα και σε συγκεκριμένους πληθυσμούς στόχους (Εκκλησιαστικούς Λειτουργούς, Ιατρούς, Εκπαιδευτικούς, Αστυνομικούς, Συλλόγους Γονέων, Μαθητές Γυμνασίου, Λυκείου) με σκοπό την δημιουργία μιας θετικότερης στάσης απέναντι στα άτομα με ψυχικές διαταραχές, η οποία θα συντελέσει στην καλύτερη ψυχοκοινωνική προσαρμογή και αποκατάσταση των μελών μας.

Τα μέλη του Κ.Η. "ΕΣΤΙΑ"

έγραψαν τις εντυπώσεις τους για το Κ.Η.

Κέντρο ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης και θεραπείας. Ομάδες συνολικού ενδιαφέροντος και συμμετοχής σε κοινά προβλήματα και ανησυχίες. Ψυχαγωγίες, μάθηση, έλεγχος ψυχολογικής κατάστασης και κοινωνική επανένταξη. Ξώρος ανθρωπιστικός με σκοπό τη στήριξη ψυχολογική και κοινωνική των μελών της. Σιύχος της Εστίας η εξάλειψη των ψυχικών ασθενειών και η συμμετοχή των αρρώστων σε καθημερινά κοινά συμβάντα. Οι έξοδοι συμβάλλουν στην ανύψωση της ψυχολογικής διάθεσης των μελών και στην εντατική θεραπεία τους.

B.M. 21/9/05

Στο Κέντρο αυτό γίνονται διάφορες ομάδες για να μας βοηθήσουν να γίνουμε καλύτεροι. Άλλα άτομα βρίσκουν βελτίωση, άλλα όχι. Οι ομάδες αυτές είναι άλλες ψυχαγωγικές και άλλες μοιάζουν με ένα ειδικό σχολείο.

Το Μεσιημέρι υπάρχει το φαγητό που τρώμε όλοι μαζί. Υπάρχουν διαλείμματα όπου μπορούμε να πιούμε κάποιο ρόφημα ή να καπνίσουμε. Γίνονται παρέες και αναπτύσσονται κάποιες φιλίες και δύλα αυτά γίνονται για να είμαστε πιο κοινωνικοί.

S.A. 21/9/05

Εγώ η Γεωργία στην αρχή που ήρθα δεν ένοιωθα και τόσο καλά και αποφάσισα να διακόψω. Ας είναι καλά η Κατερίνα που πάρε τηλέφωνο και επέμενε να γυρίσω πίσω. Νιώθω πολύ καλύτερα από πριν. Τρώμε όλοι μαζί συζητάμε τα προβλήματά μας. Εγώ την Εστία θα την ονόμαζα φωλιά πονεμένων ψυχών.

A.G. 21/9/05

Οικοτροφείο "ΑΞΙΟΣ"

Το Οικοτροφείο "ΑΞΙΟΣ" είναι μονάδα ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης που ανήκει στο δίκτυο κοινωνικών επανενταξιακών υπηρεσιών και ιδρύθηκε στα πλαίσια της Β' φάσης του προ-

γράμματος "Ψυχαργώς", του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

Από τον Σεπτέμβριο του 2003 λειτουργεί με την ευθύνη της Αστικής μη Κερδοσκοπικής Εταιρείας Έρευνας, Εκπαίδευσης και Ψυχοκοινωνικής Αποκατάστασης "ΣΥΝΘΕΣΗ". Χρηματοδοτείται και εποπτεύεται από το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και συγχρηματοδοτήθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση για τους πρώτους 18 μήνες της λειτουργίας του. Στεγάζεται σε όμορφο κτίριο χτισμένο με στοιχεία παραδοσιακής αρχιτεκτονικής, που βρίσκεται σε κεντρικό δρόμο της Περαίας Θεσσαλονίκης (Ρωμανού 29, τηλέφωνο 23920 - 20263).

Στο Οικοτροφείο παρέχονται στεγανοτικές, θεραπευτικές και νοσηλευτικές υπηρεσίες φροντίδας σε 15 άτομα με νοητική υστέρηση και δευτερογενείς ψυχικές διαταραχές με βασικό σκοπό να διασφαλισθεί η παραμονή τους στην κοινότητα και η συνέχιση των σχέσεών τους με τη ζωή και τη δράση της τοπικής κοινωνίας.

Στόχοι της λειτουργίας του Οικοτροφείου είναι:

1. Βελτίωση των κοινωνικών ικανοτήτων των ενοίκων μέσω της αύξησης των κοινωνικών δεξιοτήτων τους

Δεξιότητες Ανεξάρτητης Διαβίωσης.

- Αξιοποίηση του Ελεύθερου Χρόνου και Δημιουργική Απασχόληση.
- Δημιουργία Κοινωνικού Δικτύου.
- Ενημέρωση και Ευαισθητοποίηση της Κοινότητας.

Το προσωπικό του Οικοτροφείου αποτελείται από διεπιστημονική ομάδα στελεχών διαφόρων ειδικοτήτων (ψυχίατρο, ψυχολόγο, κοινωνική λειτουργό, εργοθεραπεύτρια, φυσιοθεραπεύτρια, διοικητική υπάλληλο, νοσηλεύτριες, φροντιστές). Το προσωπικό (20 συνολικά άτομα) απασχολείται με κυκλικό ωράριο σε 24ωρη βάση, για να ανταποκρίνεται στις ανάγκες του προγράμματος. Τα μέλη της θεραπευτικής ομάδας, μέσα από την αμοιβαία και τιστήματι μεταρρυθμίζονται συστηματικά για τη δημιουργία ενός θεραπευτικού περιβάλλοντος φροντίδας και στήριξης των ενοίκων. Η εκπαίδευση των εργαζομένων είναι συνεχής, καθώς πέρα από την αρχική εκπαίδευση σε δομές τόσο της Ελλάδας όσο και του εξωτερικού, αξιοποιείται κάθε ευκαιρία

για περαιτέρω επιμόρφωση και κατάρτιση και μέλη των

και της απασχόλησης.

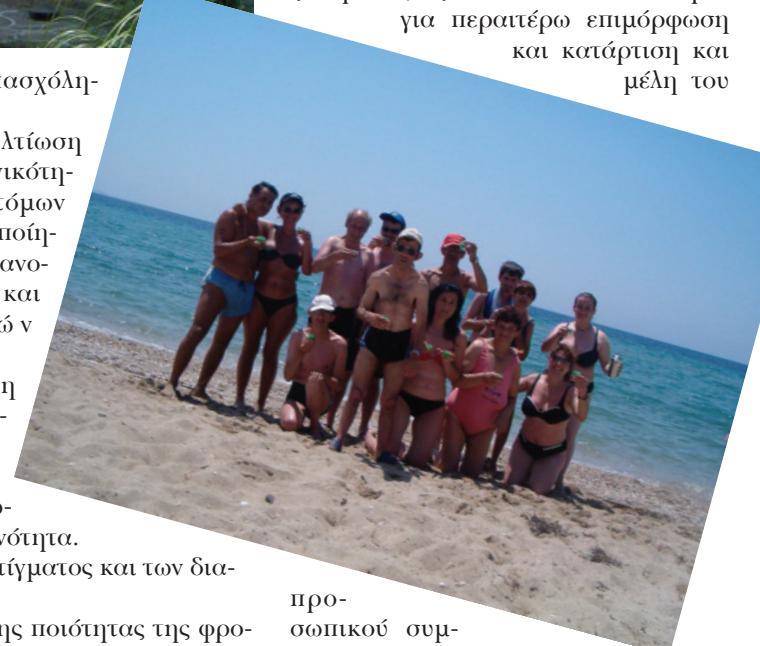
2. Διαρκής βελτίωση της λειτουργικότητας των ατόμων και ελαχιστοποίηση των ανικανοτήτων τους και μειωνεί τους.
3. Διασφάλιση της ποιότητας ζωής και της αυτόνομης διαβίωσης στην κοινότητα.
4. Μείωση του στίγματος και των διακρίσεων.
5. Διασφάλιση της ποιότητας της φροντίδας για τους ενοίκους.

Για την επίτευξη των παραπάνω στόχων παρέχονται οι εξής υπηρεσίες:

- Ιατρική Παρακολούθηση και Φαρμακευτική Αγωγή.
- Ψυχολογική Στήριξη.
- Καλλιέργεια των Ατομικών, Κοινωνικών Ικανοτήτων και Εκπαίδευση σε

προσωπικού συμμετέχουν συστηματικά σε σεμινάρια και επιστημονικές εκδηλώσεις. Συνεχής είναι και η εποπτεία του προσωπικού μέσα από τις συναντήσεις που γίνονται κάθε εβδομάδα, τόσο με την επιστημονικά υπεύθυνη του οικοτροφείου όσο και με τον σύμβουλο ψυχίατρο.

(Συνέχεια στην επόμενη σελίδα)

Οικοτροφείο “Άθωνας”

Γερακινή, Χαλκιδική

Το Οικοτροφείο Άθωνας ιδρύθηκε στα πλαίσια της Β' φάσης του προγράμματος "ΨΥΧΑΡΓΩΣ"

Είναι εγκατεστημένο στη Γερακινή Δίμος Πολυγύρου Νομού Χαλκιδικής και σε αυτό διαμένουν 15 ηλικιωμένα άτομα, που στην πλειοψηφία τους κατάγονται από τη Χαλκιδική. Η ηλικία των ενοίκων μας κυμαίνεται από τα 53 έως τα 85 χρόνια και η διάγνωση των περισσότερων είναι σχιζοφρένεια υπολειμματικού τύπου.

Η λειτουργία του Άθωνα ξεκίνησε τον Ιούλιο του 2003 με την σταδιακή εγκατάσταση των ενοίκων

Οι αρχικές αντιδράσεις της τοπικής κοινωνίας ήταν αρνητικές αναφορικά με την εγκατάσταση του Οικοτροφείου στην περιοχή και υπήρξαν διαμαρτυρίες. Μετά από πολλές επαφές με την κοινότητα, σε μια προσπάθεια ενιγμέρωσης, καταφέραμε να αποκτήσου-

με καλή σχέση, τόσο με την τοπική αγορά, όσο και με τους ανθρώπους που διαμένουν στις γύρω περιοχές. Το προσωπικό που είναι συνολικά 20 άτομα, αποτελείται από επαγγελματίες διαφόρων ειδικοτήτων, συνεργάζεται με αμοιβαιότητα

και σεβασμό, με σκοπό την παροχή καλύτερου επιπέδου υπηρεσιών στους ενοίκους.

Ως μονάδα Ψυχοκοινωνικής Αποκατάστασης οι κύριοι στόχοι μας είναι η φροντίδα των ατόμων, η αποδρυματοποίηση και η κοινωνική επανένταξη. Για την επίτευξη των στόχων αυτών παρέχεται πρώτα από όλα η κατάλληλη νοσηλευτική φροντίδα, μιας και λόγω ηλικίας υπάρχουν πολλά παθολογικά προβλήματα. Υπάρχει συνεχίζομενη εκπαίδευση σε κοινωνικές δεξιότητες και σε δεξιότητες ανεξάρτητης διαβίωσης και λειτουργούν ομάδες δημιουργικής απασχόλησης, εκπαίδευσης σε κανόνες απομικής υγιεινής, καθαριότητας χώρων, ομάδες αγροτικών εργασιών (π.χ. ανθόκηπος, λαχανόκηπος, ελαιόδενδρα), και εκπαιδευτικού περιεχομένου. Παρέχεται ψυχολογική υποστήριξη, τόσο στους ενοίκους, όσο και στις οικογένειες τους και γίνεται συστηματική προσπάθεια για επαγγελματική απασχόληση των νεότερων ενοίκων. Πραγματοποιούνται ποικίλες δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου (έξοδοι και εκδρομές) και υπάρχει σύνδεση με δίκτυο κοινωνικής υποστήριξης.

Οικοτροφείο “Αξιός”

(Συνέχεια από την προηγούμενη σελίδα)

Στο χώρο του Οικοτροφείου λαμβάνουν χώρα καθημερινά εκπαιδευτικές, θεραπευτικές και ψυχαγωγικές δραστηριότητες που συνοπτικά είναι οι ακόλουθες:

- Εργοθεραπεία (ατομική και ομαδική)
- Φυσιοθεραπεία (ατομική και ομαδική)
- Ψυχολογική υποστήριξη
- Γυμναστική
- Ομάδα εφημερίδας
- Ομάδα κοινωνικών δεξιοτήτων
- Ομάδα μουσικής
- Θεατρικό παιχνίδι
- Εκπαίδευση σε θέματα ατομικής υγειεινής
- Εκπαίδευση σε οικιακές εργασίες (καθαριότητα, παρασκευή φαγητού κλπ)

Εκτός όμως από τις παραπάνω δραστηριότητες που λαμβάνουν χώρα εντός του οικοτροφείου, οργανώνεται πλήθος άλλων εξωτερικών δραστηριοτήτων όπως:

- Έξοδοι για καφέ και φαγητό στη γύρω περιοχή

- Παρακολούθηση κινηματογραφικών προβολών, θεατρικών παραστάσεων και πολιτιστικών εκδηλώσεων
- Αθληση και ομαδικά παιχνίδια (ποδόσφαιρο, μπάσκετ, μπόουλινγκ), ψάρεμα στην παραλία της Περαίας
- Επισκέψεις στις οικογένειες και συγγενικά πρόσωπα ενοίκων, καθώς και σε άλλα οικοτροφεία που διαμένουν γνωστοί και φίλοι των ενοίκων
- Μονοίμερες ή πολυήμερες εκδρομές (με διαμονή σε ξενοδοχεία και παραδοσιακούς ξενώνες) και καλοκαιρινές διακοπές στη Χαλκιδική. Οι εκδρομές είναι μια ευκαιρία για γνωριμία με νέους τόπους και ανθρώπους και είναι η δραστηριότητα που δίνει τη μεγαλύτερη χαρά και ικανοποίηση στους ενοίκους, επιδρώντας πολύ ευεργετικά στη ψυχική διάθεση και τη συμπεριφορά τους.

Η Ψυχοκοινωνική Αποκατάσταση και Κοινωνική Επανένταξη είναι μια συνεχίζεις διαδικασία με τελικό στόχο την, κατά το δυνατόν σε καλύτερο επίπεδο, ανεξάρτητη λειτουργία στην κοινότητα των ατόμων με χρόνιες ψυχικές διαταραχές.

Είναι σημαντικό ότι το Οικοτροφείο έχουν επισκεφθεί επανειλημμένα μέχλι του Δημοτικού Συμβουλίου Πολυγύρου, ο Σύλλογος ΑΓΑΠΗ, το ΚΑΠΗ Πολυγύρου, ο Πολιτιστικός Σύλλογος Γερακινής και άλλοι Πολιτιστικοί Σύλλογοι διμον, χορευτικά συγκροτήματα, σχολεία και κάτοικοι της ευρύτερης περιοχής.

Έχοντας εξασφαλίσει ένα ικανοποιητικό επίπεδο λειτουργίας του "Άθωνα", συνεχίζουμε στοχεύοντας στη διαρκή βελτίωση.

Η Ψυχιατρική περίθαλψη στην Ελλάδα

(Συνέχεια από την σελίδα 2)

Σε κάθε Τομέα Ψυχικής Υγείας θα μπορούσαμε να πούμε πολύ απλά ότι πρέπει να αναπτυχθούν τόσες Μονάδες Ψυχικής Υγείας όσες είναι απαραίτητες για να ικανοποιούν **τοπικά** τις ανάγκες του πληθυσμού του νομού όχι μόνο για την θεραπεία αλλά και την πρόληψη της ψυχικής νόσου.

Όλες οι μονάδες - υπηρεσίες ψυχικής υγείας του Τομέα λειτουργούν ως δίκτυο και βρίσκονται σε διασύνδεση και διαρκή συνεργασία μεταξύ τους.

Έτσι, για παράδειγμα, στον Τομέα Ψυχικής Υγείας Χαλκιδικής, λειτουργούν οι παρακάτω Μονάδες Ψυχικής Υγείας:

1. Τακτικά Εξωτερικά Ιατρεία Ψυχιατρικής στο Γενικό Νοσοκομείο Πολυγύρου και σε όλα τα Κέντρα Υγείας του Νομού Χαλκιδικής.

2. Ξενώνας 10 ατόμων με ψυχικές διαταραχές του Γ.Ν. Πολυγύρου στον Πολύγυρο.

3. Οικοτροφείο για 15 ψυχογηριατρικούς ασθενείς της Α.μ.Κ.Ε. ΣΥΝΘΕΣΗ στη Γερακινή του Δήμου Πολυγύρου.

4. Κέντρο Ημέρας για ύπομνα με ψυχοκοινωνικά προβλήματα της Α.μ.Κ.Ε. ΣΥΝΘΕΣΗ στον Πολύγυρο.

5. Τακτικά Εξωτερικά Ιατρεία παιδοψυχιατρικής στο Γενικό Νοσοκομείο Πολυγύρου και σε Κέντρα Υγείας του Νομού Χαλκιδικής.

6. Τακτικά Εξωτερικά Ιατρεία ψυχιατρικής του ΙΚΑ.

7. Προβλέπεται η λειτουργία ψυχιατρικού τμήματος 10 κλινών βραχείας νοσηλεύας στο Γενικό Νοσοκομείο Πολυγύρου για τη νοσηλεία οξείων περιστατικών.

• Σε ποιο στάδιο βρίσκεται η ψυχιατρική μεταρρύθμιση στην Ελλάδα

Με την υλοποίηση πολλών προγραμμάτων αποσυλοποίησης, κοινωνικής επανένταξης των ψυχικά ασθενών και ανάπτυξη νέων κοινωνικών υπηρεσιών ψυχικής υγείας που χρηματοδοτήθηκαν τόσο από εθνικούς όσο και ευρωπαϊκούς πόρους, έχει επιτευχθεί:

1. Η συρρίκνωση των μεγάλων ψυχιατρείων - ασύλων όπως της Αττικής (Δαφνί), Λέρου, Θεσσαλονίκης, Δρομοκαΐτειου αλλά και των λουπίων περιφερειακών.

2. Το κλείσιμο του Ψυχιατρείου της Πέτρας Ολύμπου (στην Πιερία).

3. Η ανάπτυξη και λειτουργία, όχι μόνο στην Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη αλλά και σε πολλές πόλεις της χώρας, Κέντρων Ψυχικής Υγείας που παρέχουν πρωτοβάθμια ψυχιατρική περίθαλψη.

4. Η δημιουργία προστατευμένων χώρων διαβίωσης ή αλιώς Μονάδων Ψυχοκοινωνικής Αποκατάστασης δηλαδή Οικοτροφείων, Ξενώνων και Προστατευμένων Διαμερισμάτων κυρίως με χρηματοδότηση του κανονισμού 815/84 και του προγράμματος ΨΥΧΑΡΓΩΣ Α' και Β' φάση.

5. Η ίδρυση και λειτουργία Επαγγελματικών Εργαστηρίων και Κοινωνικών Συνεταιρισμών όπου εργάζονται ύπομνα με ψυχιατρικά προβλήματα.

6. Η ανάπτυξη εξειδικευμένων μονάδων για παιδιά και εφήβους, για τον αυτισμό, για τις εξαρτήσεις και άλλες ειδικές διαγνώσεις ψυχικών διαταραχών καθώς επίσης Κέντρων Ημέρας, Κινητών Μονάδων, Συμβουλευτικών Σταθμών κλπ.

7. Η εξειδίκευση επαγγελματιών ψυχικής υγείας με τη λειτουργία ειδικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων.

8. Η ανάπτυξη θεομόν, η λειτουργία οργάνων για την προστασία των δικαιωμάτων των ψυχικά ασθενών, η υλοποίηση προγραμμάτων εθνικής ή τοπικής εμβέλειας ευαισθητοποίησης του κοινού σε θέματα ψυχικής υγείας και καταπολέμησης του **στίγματος** της ψυχικής ασθένειας καθώς και η δημιουργία κινήματος εθελοντισμού.

Σήμερα βρίσκεται σε εξέλιξη το εθνικό πρόγραμμα "ΨΥΧΑΡΓΩΣ" Β' φάση που αποτελεί στρατηγικό σχεδιασμό για την δεκαετία 2000-2010 του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, ένα μέρος του οποίου έχει ενταχθεί και συγχρηματοδοτείται από το Γ' ΚΠΣ και προβλέπει την ανάπτυξη διαφόρων κοινωνικών δομών και υπηρεσιών σε όλη τη χώρα και το κλείσιμο άλλων 4 περιφερειακών ψυχιατρείων.

Οι δομές και υπηρεσίες αυτές αναπτύσσονται κύρια από Νοσοκομεία αλλά και από Ν.Π.Ι.Δ. μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που είναι πιστοποιημένα από το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης μόνο για δομές προστατευμένης στέγασης, Κέντρων Ημέρας και Κινητών Μονάδων.

Στο σημείο αυτό αξίζει να τονισθεί το μεγάλο πρόβλημα που αντιμετώπισαν και αντιμετωπίζουν διάφοροι φορείς στην υλοποίηση τέτοιων προγραμμάτων ανάπτυξης κοινωνικών δομών από τις αντιδράσεις κυρίων περίοικων εξαπτίσεις της προκαταλήψης και του στίγματος που είναι βαθιά ριζωμένα στην κοινωνία μας για την ψυχική ασθένεια και το φόβο απέναντι στον ψυχικά ασθενή.

• Ποια είναι η προοπτική της ψυχιατρικής μεταρρύθμισης

Είναι γεγονός ότι όλες οι πολιτικές δυνάμεις της χώρας υιοθετούν την ψυχιατρική μεταρρύθμιση σύμφωνα με τις κατευθύνσεις που ορίζει ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας ενώ το εθνικό πρόγραμμα ΨΥΧΑΡΓΩΣ συνεχίζει να υλοποιείται. Βέβαια υπάρχουν ακόμη αδυναμίες και ελλείψεις στο δίκτυο υπηρεσιών ψυχικής υγείας.

Η βαρύτητα πρέπει να δοθεί κατά τη γνώμη μας:

• Στην πρωτοβάθμια φροντίδα ώστε όλοι οι άνθρωποι να έχουν ευκολότερη και ταχύτερη πρόσβαση στις υπηρεσίες με αποτελεσματικότερη πρώτη διάγνωση και θεραπεία.

• Στην ανάπτυξη των κοινωνικών δομών διότι η κοινωνική φροντίδα έχει καλύτερα αποτελέσματα τόσο στην έκβαση των διαταραχών όσο και στην ποιότητα ζωής των πασχόντων συγκρινόμενη με την περίθαλψη σε ίδρυμα.

• Στην εκπαίδευση και επιμόρφωση των πολιτών με οργανωμένες δράσεις ενημέρωσης και αγωγής ψυχικής υγείας.

• Στην εξειδίκευση του ανθρώπινου δυναμικού σε επαγγελματική ψυχική υγείας.

• Στη συμμετοχή της κοινότητας, της οικογένειας και των ίδιων των ψυχικά ασθενών στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων, σε πολιτικές, προγράμματα και υπηρεσίες ψυχικής υγείας.

Έτσι η ψυχιατρική μεταρρύθμιση θα έχει ως αποτέλεσμα το πέρασμα από την αρρώστια στην υγεία.